

શાળામાં કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ

સંકલન : ગોંડલિયા પુરણ એ.

શ્રી ધરમપુર પ્રા.શાળા

એકવીસમી સદી વિજ્ઞાનની સદી મનાય છે.વિજ્ઞાનમાં કોમ્પ્યુટરની શોધ મહત્વની શોધ મનાય છે.આજે દરેક ક્ષેત્રમાં કોમ્પ્યુટર પ્રવેશી ચૂક્યું છે.તેનાથી આપણા જીવનની અનેકવિધ કામગીરીઓમાં ઝડપ અને ચોકસાઈ

આવી છે.આથી જ તેને ‘ ટેકનોલોજીના પિતા’ તરીકેનું બિરુદ આપવામા આવ્યું છે.દરેક ક્ષેત્રમાં કોમ્પ્યુટરથી જો ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ થઈ હોય તો શિક્ષણ ક્ષેત્ર તેમાંથી કેવી રીતે બાકાત રહી શકે?કોમ્પ્યુટર દ્વારા પણ વિવિધ વિષયોનું અસરકારક રીતે શિક્ષણ આપી શકાય છે.જે હાલના સમયની જરૂરિયાત અને માંગ પણ છે.

❖ શિક્ષકો માટે ઉપયોગિતા :

૧. પાઠ્યપુસ્તકના એકમના અનુસંધાને પાવરપોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન તૈયાર કરી વિષયવસ્તુ અસરકારક બનાવી વિદ્યાર્થીઓને રસ લેતા કરી શકાય છે.
૨. કાવ્યશિક્ષણ વખતે કવિના ચિત્રો,કવિની મુલાકાતના વિડયો કે જે તે કવિના મુખેથી ગવાયેલી કવિતાનું ગાન સંભળાવી શકાય છે.
૩. ભાષાશિક્ષણમાં ઈન્ટરનેટના માધ્યમથી કોઈ પણ સાહિત્ય પ્રકાર અને તેના ઉદ્ભવ/વિકાસ અને સર્જકો સંબંધિત તમામ માહિતી આપી શકાય છે.
૪. કવિતાના અધ્યાપન વખતે કવિ સંમેલન,મુશાયરો વગેરેની વિડયો ક્લીપ કે ફોટો બતાવી કવિતાનું અધ્યયન રસપ્રદ બનાવી શકાય છે.
૫. રોજંદા શિક્ષણકાર્યમાં જરૂરી હોય ત્યાં ચાર્ટ,ચિત્રો,મલ્ટીમીડિયાનો ઉપયોગ રજૂઆત આકર્ષક કરી શકાય છે.
૬. અમુક વિષયાંગમાં વિડિયો ક્લિપનો ઉપયોગ કરીને પાઠની રજૂઆત પ્રભાવશાળી બનાવી શકાય છે.

૭. કોમ્પ્યુટરની મદદથી મૂલ્યાંકન કરવા માટે કોમ્પ્યુટર પર કોઈ પણ લેશનની પ્રશ્નબેંક તૈયાર કરી શકાય છે. તેની કોપી કાઢીને વિદ્યાર્થીઓને પણ આપી શકાય છે.
૮. Excel (Spread Sheet in ubuntu) ની મદદથી સરળતાથી અને ઓછા સમયમાં વિદ્યાર્થીઓના પરિણામપત્રક, હાજરીપત્રક વગેરે તૈયાર કરી શકાય છે.
૯. વર્ગશિક્ષણને લગતા વિવિધ આયોજનો તૈયાર કરી શકાય છે. જેમ કે માસિક, છ માસિક, વાર્ષિક આયોજન
૧૦. પ્રાર્થનાસભામાં પણ શક્ય હોય તો સમયાંતરે વર્તમાન સમયની સાંપ્રત ઘટનાઓ કે સમસ્યાનું પાવરપોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન તૈયાર કરી કોમ્પ્યુટર પર બતાવી વિદ્યાર્થીઓને વર્તમાન સ્થિતિથી વાકેફ કરી શકાય છે. જેમ કે,
- ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ ● વસ્તીવધારો ● ગ્લોબલ વોર્મિંગ ● વ્યસનની માયાજાળ
 - ટેલિવિઝનના લાભાલાભ ● દીકરી બચાવો
૧૧. વિદ્યાર્થીઓમાં Paint ના પ્રોગ્રામ દ્વારા ચિત્રો દોરવાનું કૌશલ્ય પણ વિકસાવી શકાય છે. ઈન્ટરનેટ પરથી જે તે ચિત્રોના રેખાચિત્ર ડાઉનલોડ કરી બતાવી શકાય, જેનાથી વિદ્યાર્થીઓ ચિત્રો દોરતા પણ શીખી શકે.
૧૨. કોમ્પ્યુટરમાં ભાષામાં વિવિધ ફોન્ટની મદદથી વિવિધ પ્રકારના મરોડદાર અક્ષરો કરતા પણ શીખવી શકાય છે.
૧૩. ઈન્ટરનેટ પરથી વિવિધ વિષયને અનુરૂપ વિડયો ક્લીપ ડાઉનલોડ કરી જે-તે વિષયાંગને વધુ રસપ્રદ બનાવી શકાય છે. જેમ કે,
- વિજ્ઞાન વિષયમાં પાચનતંત્ર, શ્વસનતંત્ર, આંખની રચના, હૃદયની રચના, રોકેટ, ઉપગ્રહ લોન્ચિંગ, બ્રહ્માંડ, વગેરેની વિડયો ક્લીપીંગ મેળવી નિદર્શન કરી શકાય છે.
 - ભાષામાં આવતા વિવિધ પાઠના આધારે વિડયો ક્લીપ મેળવી શકાય છે. જેમ કે, હિન્દીમાં એકમ ‘અંતરિક્ષ પરી સુનિતા વિલિયમ્સ’ માં અવકાશયાન અને અવકાશના વાતાવરણ, ચંદ્ર પરનું ઉતરાણ, શુન્યાવકાશની સ્થિતિમાં થતા પરિવર્તન, સુનિતા વિલિયમ્સના ઈન્ટરવ્યુ વગેરેને લગતી ક્લીપ બતાવી શકીએ છીએ.
 - સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં ભારતના વિવિધ રાજ્યોનું લોકજીવન, જીવનશૈલી, નૃત્યો, ઐતિહાસિક સ્થળો, અજાયબીઓ, સાંસ્કૃતિક વારસો, ભૂગોળમાં જવાળામુખી, સુનામી, સરદાર સરોવર, ચંદ્રગ્રહણ વગેરે..

૧૪. સતત એકધારા અધ્યયનથી કંટાળેલા વિદ્યાર્થીઓને શક્ય હોય તો થોડી વાર માટે કોમ્પ્યુટર પર ગેમ રમાડવાથી તેઓ માનસિક રીતે તત્પર બનશે. અને તેઓનો માનસિક થાક દૂર થશે.

કોમ્પ્યુટરની જાળવણી

- કોમ્પ્યુટર રૂમમાં સ્વચ્છતા અને સાફ સફાઈ રહે તે ખાસ જરૂરી છે.
- કી બોર્ડની કી ને ટાઈપરાઈટરની જેમ જોરથી પ્રેસ કરવી નહીં. કારણ કે કોમ્પ્યુટરના કીબોર્ડની કી ખૂબ જ સોફ્ટ હોવાથી જોરથી પ્રેસ કરવાથી કી ને નુકસાન પહોંચે છે.
- ધૂળ કોમ્પ્યુટરનો સૌથી મોટો દુશ્મન છે. માટે જ્યાં સુધી કોમ્પ્યુટર બરાબર ઢાંકેલું ન હોય ત્યાં સુધી કોમ્પ્યુટર રૂમની સાફ સફાઈ કરવી નહીં.
- કોમ્પ્યુટરને હંમેશા સ્વચ્છ રાખવું.
- મોનિટરની આસપાસ ચુંબકીય વસ્તુને મૂકવી કે લાવવી નહીં. (જેમ કે લોહચુંબક, વોલ્ટેજ સ્ટેબીલાઈઝર વગેરે)
- કોમ્પ્યુટર બંધ કરવા માટે હંમેશા સ્ટાર્ટ મેનુ (Start Menu)માં જઈને ટર્ન ઓફ (Turn off) કરવું. ત્યારબાદ જ પાવરની મેઈન સ્વિચ બંધ કરવી.
- કોમ્પ્યુટરમાં રહેલ ડેટાની જાળવણી માટે શક્ય હોય તો કોઈ સારો એન્ટીવાઈરસ સોફ્ટવેર ઈન્સ્ટોલ કરવો. અને કોઈ પણ પેન ડ્રાઈવને ઓપન કરતા પહેલા તેને સ્કેન કરવી, જેથી વાઈરસ કોમ્પ્યુટરમાં દાખલ થઈ શકશે નહીં.
- માઉસ વાપરતી વખતે નીચે માઉસ પેડનો અચૂક ઉપયોગ કરવો.
- કોમ્પ્યુટરમાં જો અવાજ આવતો હોય તો ફેન બરાબર ચાલે છે કે નહીં તે ચેક કરવું.
- કોમ્પ્યુટર ચાલુ થતું ન હોય તો પ્રાથમિક પગલા રૂપે સી.પી.યુ.ની કેબિન ખોલી રેમ (Ram) કાઢીને સાફ કરીને ફરી નાખવાથી ચાલુ થઈ જશે. આવું કરવા છતાં જો સિસ્ટમ ચાલુ ન થાય તો કોઈ જાણકાર વ્યક્તિને બતાવવું. જાતે રીપેર કરવાની કોશિષ કરવી નહીં.

સંકલન : ગોંડલિયા પુરણ એ.

શ્રી ધરમપુર પ્રાથમિક શાળા

ધરમપુર (તા. રાણાવાવ, જિ. પોરબંદર)